

EL HİJYENİ TANIMI VE KAPSAMI

TANIM: El Hijyeni: Herhangi bir el temizliği eylemi için kullanılan genel bir tanımdır.

KAPSAM: El hijyeni; El yıkamayı, antiseptik el yıkamayı, alkollü el antiseptiği ile el ovalamayı, cerrahi el antisepsisini, antisepsi/ dekontaminasyon/ bakterilerden arındırmayı, El bakımını, El temizlemeyi, El dezenfeksiyonu, Hijyenik el antisepsisini, Hijyenik el yıkamayı kapsar.

Antiseptik el yıkama: Ellerin su ve sabun veya antiseptik bir ajan içeren diğer deterjanlar ile yıkanması.

Antiseptik el ovma (veya el ovma): Dışardan su kullanımı veya durulama, ya da havlu veya başka araçlar ile kurulamaya ihtiyaç duyulmadan mikroorganizmaların çoğalmasını azaltmak veya yavaşlatmak için antiseptik bir el ovucunun uygulanması.

El antisepsi/dekontaminasyon/bakterilerden arındırma: Antiseptik el ovucu uygulanması veya antiseptik el yıkanması yoluyla mikroorganizmaların çoğalmasının azaltılması ya da yavaşlatılması.

El bakımı: Deri iritasyonu riskini azaltmak için yapılan eylemler. El yıkama: Düz veya antimikrobiyal sabun ve su ile ellerin yıkanması.

El temizleme: Fiziksel ya da mekanik olarak elleri kirden, organik materyallerden veya mikroorganizmalardan arındırma amacıyla el hijyeninin sağlanması.

El dezenfeksiyonu: Dünyanın bazı yerlerinde yaygın olarak kullanılan bir terim olup antiseptik el yıkama, antiseptik el ovma, el antisepsi/dekontaminasyon/bakterilerden arındırma, antimikrobiyal sabun ve suyla el yıkama, hijyenik el antisepsi veya hijyenik el ovma için kullanılır. Dezenfeksiyon genel olarak cansız yüzeyler için kullanılır, fakat el dezenfeksiyonu, literatürdeki el antiseptikleri ile aynı anlamda kullanılır.

Hijyenik el antisepsisi: Kalıcı deri florasını etkilemeden geçici mikrobiyal floranın uzaklaştırılması için ellerin antiseptik bir el ovucu veya antiseptik el yıkama yöntemi ile arıtılması.

Hijyenik el ovma: Kalıcı deri florasını etkilemeden geçici mikrobiyal floranın uzaklaştırılması için ellerin antiseptik bir el ovucu ile arıtılması. Bu preparatlar geniş spektrumlu olup hızlı etki ederler ve kalıcı etki gerekli değildir.

Hijyenik el yıkama: Kalıcı deri florasını etkilemeden geçici mikrobiyal floranın uzaklaştırılması için ellerin antiseptik el yıkama yöntemi ile arıtılması. Geniş spektrumlu olmasına rağmen genellikle daha az etkilidir ve hijyenik el ovucudan daha yavaş etki eder.

Cerrahi el antisepsisi/cerrahi el hazırlığı: Ameliyat ekibi tarafından ameliyat öncesinde geçici florayı yok etmek ve kalıcı deri florasını azaltmak için uygulanan antiseptik el yıkama veya antiseptik el ovma yöntemi. Bu antiseptikler genellikle kalıcı antimikrobiyal aktiviteye sahiptirler. Cerrahi el fırçalama/cerrahi öncesi el fırçalama terimi antimikrobiyal sabun ve su ile ellerin ameliyata hazırlanması anlamına gelir. Cerrahi el ovma ise susuz, alkol bazlı bir el ovucu ile cerrahi el hazırlığı anlamına gelir.

EGE ÜNİVERSİTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI HASTANESİ
EL HİJYENİ POLİTİKASI

Doküman Kodu	SEN.YD.01
Yayın Tarihi	18.07.2023
Revizyon Tarihi	08.08.2024
Revizyon Numarası	02
Sayfa No	2 / 5

İLİŞKİLİ TERİMLER:

Gözle Görülebilir Biçimde Kirlenmiş Eller: üzerinde kir ve vücut sıvılarının açıkça görülebilir durumda olduğu eller.

Etki/ Etkili: bir el hijyeni formülünün enfeksiyonun çapraz bulaşması veya direnç oranları üzerine etkisinin izlendiği ve el hijyeni ürünlerinin test edildiği klinik koşullar.

1. EL HİJYENİNİN KURUM İÇİN ÖNEMİ

Usulüne uygun el yıkama hastane enfeksiyonlarının önlenmesinde en basit yöntemdir. Yetersiz el hijyeni, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde halen yaygın olarak görülen hastane enfeksiyonlarına neden olan başlıca etmenler arasında yer almaktadır. Yüksek morbidite, mortalite ve tedavi maliyetine neden olan bu enfeksiyonlardan korunmaya yönelik tedbirlerin başında, yeterli el hijyeninin sağlanması gelir. Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonlar hasta güvenliğiyle ilgili önemli sorunlardan birisidir. Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonlar; hastanede uzamış yatışa, hastalarda uzun süre normal yaşamdan uzak kalmaya, mikroorganizmalarda antimikrobiyal direncinde artışa, artmış maliyete ve ölüme sebep olmaktadır. Bu tür enfeksiyonların önlenmesi hastanemizin öncelikli amacıdır. El hijyeni sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonların ve antimikrobiyallere dirençli patojenlerin yayılımının önlenmesinde en önemli ve en basit enfeksiyon kontrol önlemidir. Yapılan araştırmalarda el hijyeninin Sağlık hizmetiyle ilişkili enfeksiyonların oranlarını ve dirençli patojenlerin bulaşını azaltmadaki etkisi gösterilmiştir.

2. EL HİJYENİYE İLGİLİ GENEL KURUM HEDEFLERİ

El hijyeni politikamız kurumumuzda el hijyeninin önemi konusunda farkındalığın sağlanması, el hijyeni uyumunun tam olması, bunun için düzenli eğitimlerin yapılması, El hijyeni malzemelerinin, el dezenfektanlarının kolay ulaşılabilir alanlarda olması ve malzemelerin devamlılığı sağlanması, el hijyeni malzemelerinin doğru kullanımı ve geri bildirimler ile el hijyeni uyumu konusunda sürekliliğinin sağlanmasıdır. Hedefimiz kurumumuzda tüm alanlarda uygun ve doğru el hijyeni uygulamalarının sürekliliğinin sağlanmasıdır. Hastane enfeksiyonlarından korunmak için el hijyeninin 5 endikasyon ilkesine göre yapılması amaçlanmaktadır. 5 endikasyon; hasta temas öncesi, hasta temas sonrası, aseptik işlemlerden önce, vücut sıvılarıyla temas sonrası ve hasta çevresiyle temas sonrası kapsamaktadır. Hastanemiz el hijyeni uyum oranı için hedef değer %90 olarak belirlenmiştir. Bununla birlikte alt göstergeler bazında da (5 endikasyon bazında, meslek gruplarına göre ve bölüm bazında) analizler yapılmakta ve hedef değer yakalanması amaçlanmaktadır. Kurumumuzda el hijyeni politikamızı desteklemek için dokümanlar, afişler bulunmaktadır. Bu belgeler herkes için ulaşılabilir yerlerde bulunmakta ve gereklikçe güncellenmektedirler.

EGE ÜNİVERSİTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI HASTANESİ
EL HİJYENİ POLİTİKASI

Doküman Kodu	SEN.YD.01
Yayın Tarihi	18.07.2023
Revizyon Tarihi	08.08.2024
Revizyon Numarası	02
Sayfa No	3 / 5

3. YÖNETİCİLER VE ÇALIŞANLARIN EL HİJYENİYLE İLGİLİ TEMEL SORUMLULUKLARI

Yöneticiler,

- El hijyeni stratejilerini ve hasta güvenlik kültürünü teşvik eden koşullar oluşturmalıdır.
- Sağlık çalışanlarının el yıkama için güvenli ve sürekli su kullanabilecekleri lavabolara erişimleri sağlanmalıdır.
- Sağlık çalışanları için hasta bakım verdikleri ortamda kolayca erişebilecekleri alkol bazlı el hijyen ürünleri sağlanmalıdır.
- El hijyenine uyum kurumsal bir öncelik haline getirilmeli ve el hijyeniyle birlikte enfeksiyonu önlemeye ve kontrol altına almaya yönelik diğer aktivitelerde gerekli finansal destek sağlanmalıdır.
- El hijyeni eğitimi ve enfeksiyon kontrol eğitimleri planlanmalıdır.
- Alkol bazlı el hijyen ürünlerinin üretimi ve saklanması ulusal güvenlik talimatlarına ve yerel yasal düzenlemelere uygun olmalıdır.
- El hijyenine uyum analizleri yapılmalı tespit edilen eksikliklere yönelik iyileştirme faaliyetleri başlatılmalıdır.

Sağlık çalışanları,

- Hastaya ve işleme uygun yöntemi belirleyerek el hijyenini sağlamalıdır.
- El hijyeni ile ilgili hastanenin oluşturduğu talimatlara göre hareket etmelidir.
- Verilen eğitimlere katılım sağlanmalıdır.
- Sahada tespit ettikleri malzeme ve ekipman eksikliklerini yönetime iletmelidir.

4. SÜREKLİ İYİLEŞTİRME STRATEJİSİ

El hijyenine uyumun geliştirilmesine yönelik etkin stratejilerin belirlenmesi ve uygulanması çok önemlidir. Hastanemizce kullanılan stratejiler;

- **Eğitim ve Öğretim:** El hijyeni endikasyonları konusunda eğitimler verilerek el yıkama endikasyonlarına ilişkin karmaşıklığı ortadan kaldırılması ve duyarlılık düzeyinin artırılması amaçlanır. Eğitimin kapsamı ve süresi hedef kitleye özel olarak belirlenir.
- **Denetleme ve Geri Bildirim:** Sahada yapılan denetlemeler ve geri bildirimler sonucunda tespit edilen uygunsuzluklara yönelik alınan önlemler el hijyeninin sürekliliğinin sağlanması için önemlidir.
- **Hatırlatıcıların Kullanılması:** Rutin izlemler, el hijyeni uyumuna dair geri bildirim yapılması ve iş yerinde el yıkama davranışını hatırlatan görsel hatırlatıcıların kullanılması el hijyeni oranlarını geliştirmede oldukça etkilidir. El hijyeni uygulamasını kolay ve uygun hale getirmek, kurumsal güven ortamı sağlamak, bireysel ve kurumsal yetkinliği güçlendirmek, personel yetersizliğini ve yoğun iş yükünü önlemek el hijyenine uyumu artırmaktadır.

– **El hijyeni uyumunun değerlendirilmesi:**

- **Hedeflerin belirlenmesi:** kurumumuz el hijyeni uyumuna yönelik hedef değer belirleyerek bu değeri yakalamaya çalışmaktadır (Kurumumuz için hedef değer %90'tir).
- **Performansın ölçülmesi:** Kurumun tüm birimlerinde ve tüm branşlarda el hijyeni uyum oranı el hijyeni değerlendirme formu ile 5 endikasyon kuralına göre 3 ayda bir gözlem yapılarak ölçülmektedir.
- **Sonuçların değerlendirilmesi:** 5 endikasyon bazında, birim bazında ve branş bazında ölçümler analiz edilmektedir.
- **İyileştirme:** Kurumumuzun genel el hijyeni uyum oranı ve el hijyeni ile ilgili göstergeler Enfeksiyon Kontrol Komitesi tarafından düzenli olarak takip edilir ve değerlendirilir. El hijyeni uyum oranları ile ilgili rapor ve geri bildirimler ilgili Anabilim dallarına yazı ile sistem üzerinden düzenli olarak bildirilir. El hijyeni konusunda uygunsuzluk saptanması durumunda, bölümler ile enfeksiyon kontrol komitesi ortak toplantı düzenleyerek neden araştırılır, ortadan kaldırılması için girişimlerde bulunur ve eğitimler tekrarlanır. Tespit edilen olumsuzluklara yönelik iyileştirme faaliyetleri planlanmakta ve uygulanmaktadır.
- **Anket uygulama:** Çalışanların el hijyeni bilinci ve uygulama düzeyi ulusal ve uluslararası geçerliliği olan " El Hijyeni İnaç Skalası (EHİS)" ve "El Hijyeni Uygulama Skalası (EHUS)" ile yılda bir kez ölçülmektedir. Ölçümler sonucuna göre iyileştirmeye yönelik gerekli faaliyetler yapılmaktadır.
- **Endikasyonlu El Hijyeni Gözleminin Yapılması:** 5 endikasyon el hijyenine yönelik kurum içi gözlem eğitimi alan tüm klinik sorumlu hemşireleri gözlemler ve "El Hijyen Gözlem Formu" nu doldurmaktan sorumludurlar.
- **El hijyeni ürünlerinin kullanım miktarı:** El hijyeni ürünlerinin kullanım miktarları takip edilmektedir. El hijyeni ürünlerinin kullanım miktarlarının 3 Aylık analizler yapılarak ve sonuçlarına göre iyileştirmeye yönelik gerekli faaliyetler yapılmaktadır.

5. EL HİJYENİ İLE İLGİLİ DOKÜMANLAR

Hastane çalışanlarının el yıkama prensipleri "**El Hijyeni Talimatı**", "**El Hijyeni Sağlamanız Gereken 5 Durum**", "**Ellerimizi Nasıl Yıkamalıyız**", "**Ellerimizi Alkolle Nasıl Ovalamalıyız**" talimatlarına göre yapılmaktadır. Çalışanların el hijyeni izlem ve takibi "El Hijyeni gözlem Formu" ile yapılmaktadır. "**El Hijyeni İçin 5 Endikasyon**" ve "**El Yıkama Tekniği**" görseli hatırlatıcı olarak alanlarda kullanılmaktadır.

EGE ÜNİVERSİTESİ
AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI HASTANESİ
EL HİJYENİ POLİTİKASI

Doküman Kodu	SEN.YD.01
Yayın Tarihi	18.07.2023
Revizyon Tarihi	08.08.2024
Revizyon Numarası	02
Sayfa No	5 / 5

REVİZYON BİLGİLERİ:

Revizyon No	Revizyon Tarihi	Revizyon Açıklaması
01	07.05.2024	- Revizyonların dokümanlarda nasıl gösterileceğinin eklenmesidir.
02	08.08.2024	Dokümanlarımızda yer alan "Ege Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi" isminin hastane olması nedeni ile " Ege Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi " olarak değiştirilmesidir.